

جهانی شدن، میهمان ناخوانده جهان سومی ها

جهانی شدن موجب تشویق سرمایه گذاران داخلی و خارجی، ورود تکنولوژی و جبران پس انداز ملی می شود.

جهانی که امروز حول محور کروی شکل زمین شکل گرفته، روزی آنقدر به تصور بشر نخستین، بزرگ بود که عمری را باید صرف می کردید تا گرد آن سفر کنید. اما جهان کنونی به قدری کوچک شده که به تعبیر مک لوهان، دهکده کوچکی است که ارتباطات در آن طی کمترین زمان ممکن برقرار شده و اخبار با سرعت بالا و در کوتاه ترین لحظات به آن سوی زمین مخابره می شود. این دهکده کوچک، به واسطه مفهومی تازه از ارتباطات در گستره دنیا، یعنی جهانی شدن، شکل گرفت و در آن، به راحتی امکان حضور شرکت ها و بنگاه های اقتصادی فراتر از مرزها فراهم شد - امکانی که به زعم مهدی حریریان، استاد دانشگاه بلومزبرگ آمریکا، نمی توان آن را نادیده انگاشت. وی بر این اعتقاد است: "نادیده گرفتن جهانی شدن، چون انکار جاذبه زمین می ماند."

دکتر حریریان در نشست ماهانه انجمن اقتصاددانان، اقتصاد جهانی را متأثر از عوامل مختلفی چون تکنولوژی دانسته و می گوید: بکارگیری تکنولوژی، هزینه انتقال اطلاعات را کاهش می دهد، ضمن این که کشورها بدون استفاده از آن نمی توانند در بازار کار آن طور که باید فعال باشند. وی با استناد به گفته پالمرا اظهار داشت: "جهانی شدن فرصتی است برای جبران زمان های از دست رفته و کشورها می توانند به کمک آن توسعه یابند." حریریان با اشاره به این که جهانی شدن در دهه ۱۹۹۰ و متأثر از عوامل مختلفی شدت گرفت، خاطرنشان کرد: "اتمام جنگ سرد، درهای بازار جدیدی را به سرمایه گذاری تجاری و بین المللی باز کرد و این امر تأثیر خوبی بر رشد جهانی شدن برجای گذاشت." وی تغییرات بنیادی در حمل و نقل را از دیگر

کمبود درآمد، عدم انعطاف پذیری در قانون کار، بالا بودن هزینه خدمات و فرار سرمایه را در لیست عوامل منفی بر رشد ذکر کرد و افزود: یکی از سؤالاتی که همراه با فقر مطرح می شود تأثیر عوامل یاد شده در افزایش ثروت و یا رشد فقر است. وی با بیان این که جهانی شدن اختلافات درآمد را به دنبال نمی آورد، افزود: مهمترین عامل در ناکارآمدی جهانی شدن، به کار نبردن تکنولوژی است. حریریان با اذعان به این که رشد اقتصادی، حربه ای برای کاهش فقر است، گفت: رشد اقتصادی که با جهانی شدن روی می دهد به افزایش درآمد افرادی که پایین خط فقر هستند، کمک می کند.

به گفته وی، کشورها را در شرایط فعلی می توان به سه دسته تقسیم کرد: کشورهای ثروتمند، کشورهایی که جهانی شده اند و کشورهایی که دارای اقتصاد بسته هستند. این استاد دانشگاه با بیان این که رشد اقتصادی کشورهای ثروتمند از ۴/۱ درصد در سال ۱۹۶۰ به ۲/۲ درصد در سال ۱۹۸۰ رسید، اظهار داشت: این در حالی است که رشد اقتصادی کشورهایی که در مسیر جهانی شدن گام برداشتند از ۳/۵ درصد در سال ۱۹۸۰ به ۵ درصد در سال ۲۰۰۰ رسید. همچنین در اقتصاد کشورهای فقیر، رشد اقتصادی از ۲/۴ درصد در دهه ۱۹۶۰ به ۷/۴ درصد در دهه ۱۹۹۰ رسید.

فقر در داخل و بین کشورها

حریریان با اشاره به تأثیر مستقیم جهانی شدن بر افزایش فقر بین کشورهای ثروتمند خاطرنشان کرد: آمارهای موجود از میزان فقر در کشور آمریکا (که گام بزرگی در راستای جهانی شدن برداشته)، نشان می دهد درآمد این کشور در سال ۱۹۶۰، ۴۹ برابر فقیرترین کشور بوده و میزان درآمد در سال ۲۰۰۰، به ۷۴ برابر کشورهای فقیر رشد کرده است. این در حالی است که به واسطه جهانی شدن، از تعداد فقرا در داخل کشورها کاسته می شود.

به گفته وی، آمارهای موجود از کشورهایی که در مسیر جهانی شدن قرار دارند نشان می دهد تعداد فقرا از ۱/۱۳ میلیارد نفر در دهه ۱۹۶۰ به ۴۷۰ میلیون در سال ۲۰۰۰ رسیده است. حریریان با بیان این که جهانی شدن، خصوصاً افزایش کارایی را به دنبال دارد، افزود: راهبردهای اقتصادی در زمانی می توانند مفید باشند که سیاست، مانعی برای اجرای آنها ایجاد نکند.

استاد دانشگاه بلومزبرگ با اشاره به بررسی کشورها در سال ۲۰۰۷ از نظر محیط کسب و کار اقتصادی گفت: ایران از نظر آستانه تجارت در رتبه ۱۰۶، میزان سادگی کار در رتبه ۷۷، جواز کار در رتبه ۱۶۴، مشکل بودن قانون کار در رتبه ۱۴، ثبت اموال در رتبه ۱۴۳، حفظ منابع سرمایه گذاران در رتبه ۱۶۷ و مشکل بودن ساعات کار در رتبه ۶۰ قرار دارد. براساس آمار سال ۲۰۰۷ ایران در بین ۱۵۷ کشور دنیا از نظر آزادی اقتصادی در رتبه ۱۵۲ قرار داشته و کشورهای ترکمنستان، زیمبابوه، لیبی، کوبا و کره شمالی در رتبه های پایین تر از ایران قرار دارند. وی با بیان این که ۸۰ درصد اقتصاد ایران دولتی است، گفت: تا زمانی که اقتصاد، دولتی باشد، جهانی شدن تصور دور از انتظاری است؛ ولی می توانیم با خصوصی سازی به تولید ثروت بپردازیم. ■

مزایا و آثار مثبت جهانی شدن خواند. سخنران این ماه انجمن اقتصاددانان، با اشاره به نتیجه مثبت جهانی شدن بر رشد کشورهای در حال توسعه چون هندوستان و چین تصریح کرد: کشورهای در حال توسعه با توسل به جهانی شدن قادر خواهند بود علاوه بر افزایش تولید کالا و صادرات آن به کشورهای توسعه یافته، حجم سودآوری خود را بدین طریق افزایش دهند. البته تمام این موارد و رشد کشور در شرایطی روی می دهد که با اقتصاد باز سرو کار داشته باشیم.

استاد دانشگاه بلومزبرگ، کاهش فقر را از دیگر نتایج مثبت جهانی شدن خواند و خاطرنشان کرد: رشد درآمد که در نهایت منجر به رشد سرمایه گذاری، افزایش تکنولوژی، استخدام افراد مفید و انتقال منابع تولید می شود، از دیگر مباحثی است که می توان در لیست آثار مثبت جهانی شدن ذکر کرد. وی با اشاره به تأثیر این اتفاق در بهبود کیفیت نهادها گفت: با جهانی شدن ۲/۵ درصد درآمد سرانه هر فرد افزایش یافته و کمک مثبتی در جلب سرمایه برجای می گذارد. در تشریح بازتاب های مثبت جهانی شدن بر رشد سرمایه گذاری، وی خاطرنشان کرد: ترغیب سرمایه گذاران داخلی، ورود تکنولوژی جدید و جبران پس انداز از عواملی هستند که جهانی شدن به دنبال خود در مسیر سرمایه گذاری به ارمغان می آورد.

حریریان، رشد دایمی و پایدار کشورها را مورد تأکید قرار داده و خاطرنشان کرد: بازار آزاد و رقابتی، نحوه ترغیب سرمایه گذاران داخلی، خصوصی سازی و عدم تمرکز مالکیت خصوصی از شرایط رشد پایدار کشورها است. استاد دانشگاه بلومزبرگ، مالیات، عدم تعادل در اقتصاد، نبود قوانین در قراردادهای بی ثباتی در سیاست،

